

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

IV. An militares religiones quæ de facto dantur comprehendantur proprie
sub genere status religiosi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

religioni laicorum, nego assumptum. Quia cum talis status non ordinetur ad sacerdotium, nihil ei officit irregularitas, cum illa nec peccatum sit, nec ex peccato trahatur, nec sit per se intenta, sed per accidens consequatur. Illa ergo consecutio irregularitatis, valde accidentaria est ad statum perfectionis.

VIII.

Gravius obiici potest, quia status religionis debet esse schola perfectionis acquirendæ, at verò status militiæ non potest esse status perfectionis acquirendæ: ergo. Probatur minor, tum quia perfectio duo requirit, & carentiam, vel diminutionem culpæ, quoad fieri possit, & profectum in omnibus virtutibus, præsertim in charitate, & cognitione Dei. Ad utrumque autem est ille status valde improporcionatus. De primo patet, quia munus illud est infinitis periculis peccandi expositum, tum propter nimiam exteriorum communicationem cum aliis hominibus, qui nec religionem profitentur, nec ordinariè honestè viuunt, quæ conuersatio, & familiaritas vix potest moraliter excusari, tum propter ordinarium otium, quod in hoc vitæ genere esse solet, quandiu actuale bellum non agitur: tum propter alias innumeras occasiones, quarum effectus satis ipsa experientia ostendit. De secundo patet, tum quia ob easdem occasiones, & causas non potest esse in his hominibus. frequens virtutis exercitium; tum etiam, quia nulla, vel parua est, aut moraliter esse potest in tali statu institutio spiritualium magistrorum, minorque vigilantiæ, & custodia prælatorum: quomodo ergo potest esse talis status, status perfectionis?

IX.

Respondeo, statum perfectionis esse omnem illum, in quo præter præceptorum obseruantiam, consiliorum via custodienda est ex vi talis viuendi modi, & præsertim ubi seruanda sunt tria illa magna consilia, quæ ostendimus in tali statu posse reperiri. Certum est autem in illo statu posse seruari præcepta, & illa etiam, & ad hunc finem posse prouideri sufficientia media. Item status perfectionis est ille, qui destinatur ad aliquid agendum propter Deum, quod perfectionem charitatis & requirit, & ostendit, & offert; tale autem opus est animam suam ponere pro amicis suis, vt Christus dixit, quod planè faciunt, qui huic sacræ militiæ se consecrant: ergo talis status ex ratione sua sine dubio perfectionis est.

X.

Considerandum autem est, in rebus creatis nullam substantiam esse perfectam, nisi debitis sit accidentibus ornata, & similiter in rebus moralibus, & præsertim in statu vitæ, non satis esse quod habeat substantiam (vt sic dicam) talis status, sed necessarium esse vt debitis sit circumstantiis, & particularibus mediis communitus. Solum ergo concludit ratio facta, in huiusmodi statu moraliter necessarium esse, vt priusquam milites actuali militiæ committantur, in virtute aliquo tempore instruantur, & exerceantur, quod libenter concedimus. Tum quia dignè, & cum debita intentione religiosa militare, est potius opus perfectionis acquiræ, quam acquirendæ: religio autem, licet possit esse ad exercendam perfectionem, per se requirit, vt sit schola acquirendæ perfectionis, & debitus ordo postulat vt prius quis perfectionem acquirat, quam illam exerceat. Tum etiam, quia nisi huiusmodi milites prius sint in virtute radicati, & fundati, non poterunt, moraliter loquendo, effugere pericula peccandi, quæ in eo statu occurrunt, vt obiectiones factæ ostendunt. Ex quo etiam ulterius colligi potest, conuenientissimum esse, & moraliter necessarium, vt in talibus ordinibus militaribus sint conuentus religiosi, in quibus fratres milites aliquandiu versentur, & in virtute, ac perfectionis via instruantur, prius quam militiæ se dedant, & ad illos

aliquoties recurrant tempore pacis, seu quando ab usu militiæ commodè vacare possunt, vt in virtute instaurantur, & si pro humana fragilitate lapsi fuerint, vel de virtute aliquid remiserint, reparentur, & reficiantur.

Denique ex eodem principio colligitur, valde etiam opportunum, ac expediens esse, vt hæc religiones non sint purè militares, sed coniunctionem aliquam, seu missionem habeant cum religione spirituali, & societatem cum religiosis, qui non militiæ, sed spiritualibus exercitiis, & cultui diuino incumbant; vt nimirum possint milites à clericis religiosis in rebus spiritualibus instrui, & iuari. Vnde in historiis de origine ordinis militaris Sancti Iacobi refertur, apud Didacum de la Mota lib. de fundatione illius ordinis cap. 2. §. 2. & cap. 3. cum prius ille ordo in solis militibus per modum cuiusdam fraternitatis incepisset, & in vitæ honestate, ac virtutis profectu perseuerare non potuisset, milites ad se reuersos intellexisse, se non posse Domino militare, nec institutum suum secundum debitum finem perficere, sine religiosis sacerdotibus, & spiritualibus, à quibus spiritualia reciperent, ideoque cum religiosis quibusdam canonicis regularibus in vnum religionis corpus conuenisse. Atque hunc morem alię religiones militares in vniuersum seruant, vt constat. Atque ita sufficienter ostensum est, & religionem militarem esse possibilem, & obiter actum est quomodo debeat exerceri munus illud, vt statui perfectionis accomodetur.

CAPVT IV.

An religiones militares, quæ nunc sunt de factis, comprehendantur propriè sub genere status religiosi.

Superest dicendum de altera quaestione, quæ difficultior est, an religiones militares prout nunc sunt in Ecclesia, quoad milites, sint verè religiones simpliciter, & absolute. Dico autem, quod *non* milites, quia quoad clericos, vel monachos, cum quibus habent supradictam in proximo cap. n. vniorem, non est dubium quin illi veri religiosi sint, veram enim professionem faciunt, & se Deo dedicant immutabiliter, & tria vota substantialia plenè obseruant, ex vi suæ professionis. Difficultas ergo est de militibus, & constitui maxime solet in hoc, quod illi non emittunt votum castitatis simpliciter, sed coniugalis tantum, hæc autem castitas non videtur sufficiens ad constituendum statum simpliciter religiosum: ergo. Probatur minor, primo, quia de ratione status religiosi est votum castitatis, adeo vt hoc non possit Summus Pontifex immutare, vt dicitur in cap. cum ad monasterium, de statu Monachorum; sed illud non est votum castitatis simpliciter, sed tantum secundum quid: ergo non potest constitui statum religiosum simpliciter, sed tantum secundum quid. Secundo, quia status religiosus postulat professionem obseruandi consilia, præsertim castitatis, illud autem votum non est de consilio castitatis seruando, sed solum de seruanda eactitate, quæ ex natura rei est necessaria, & in præcepto: ergo non satis est ad statum religiosum constituendum; quia modus ille seruandi eandem castitatem alias necessariam, maiori obligatione non promouet homines ad opera consilij, & perfectionis faciendæ, sed solum ad seruandam strictius præcepta, vel ad summum ad maiorem perfectionem eiusdem operis præcepti, quod satis non est ad opus perfectionis. Tertiò, si attentè consideretur ratio, ob quam est necessaria obseruatio continentie ad perfectionem, planè constabit, castitatem coniuga-

Iugalem ad hunc finem satis non esse. Quia quod maxime impedit profectum perfectionis, est ipse usus matrimonij, cum omnibus oneribus, & curis, quas secum affert. Vnde Paul. 1. Cor. 7. quando consilium castitatis dat, præcipue consilium abstinere à matrimonio, & virginitatem seruare: & rationem subdit dicens, *Volo autem vos sine sollicitudine esse. Qui sine vxore est, sollicitus est, quia Domini sunt, quomodo placeat Deo. Qui autem cum vxore est, sollicitus est, quia sunt mundi, quomodo placeat vxori, & diuisus est.* & infra, Porro hoc ad vilitatem vestram dico, non vi laqueos vobis iniiciam, sed ad id, quod honestum est. & quod facultatem præbeat sine impedimento Dominum obseruare. Sentit ergo matrimonium, & vsum eius, hoc impedimentum afferre, & non solum illicitam venere, sed etiam coniugij honestatem diuidere cor, & afferre curas, & sollicitudines, quæ perfectionem impediunt: ergo ad statum perfectionis simpliciter non potest sola castitas coniugalis sufficere. Vnde Basil. regula 5. ex fultius disputatis, locum hunc tractans, ait, Paulum occupationes, quæ ex matrimonio nascuntur, cum his, quæ propter Deum sumuntur, opposuisse, *Perinde quasi hæc cum illis coherere non possint.*

II. Quod accedunt similes rationes ex alijs duob. votis desumptæ. nam talis paupertas ab his militibus vouetur, vt non liberet eos à sollicitudinibus huius seculi, nec reprimat affectum conquirendi diuitias. imò, quod peius est, ad hoc talem paupertatem vouere videntur, vt ditiores fiant. denique, cum parentes filiorum sint, illis thesaurizare debent: quomodo ergo perfectam, & religiosam paupertatem proficere possunt? De obedientia formari argumentum posset simile, quia qui obligatus est vxori, & curæ filiorum, ac familiæ, non potest perfectam obedientiam proficere: tamen quid sit de vsu, quoad hanc partem non est difficile rationem religiosi status saluare, si cætera non desint.

III. Propter has, & similes difficultates nonnulli moderni authores docuerunt, hos militares ordines, prout iam instituti sunt, & vsu seruantur, non continere verum religiosum statum, quoad milites, sed tantum secundum quid. Primus huius assertionis author videtur fuisse Soto lib. 7. de iustitia, articul. 3. & in 4. d. 27. quæst. 1. articul. 4. vbi vehementius inuehitur in mores, & vitam horum equitum, quam fortasse par esset. Eius tamen opinionem secutus est Sarmiento in suo Defensorio initio, & p. 1. monit. 6. & lib. de Redit. Eccles. p. 4. cap. 1. qui etiam addidit, hos milites non esse personas Ecclesiasticas, neque gaudere priuilegio canonis, vel fori: & monit. 16. negat hos emitte vota substantialia religionis. Idem tenuit postea Azevedo libro 5. Nouæ recopil. lib. 3. titul. 5. lib. 14. num. 3. Ludouicus Lopez in Instru. conf. 2. p. cap. 48. & nonnulli alij, qui in suum fauorem afferunt D. Thom. 2. 2. quæst. 185. art. 4. ad 3. vbi sic ait, *illis modi viuendi, in quibus homines matrimonio viuunt, non sunt simpliciter, & absolute loquendo religionis, sed secundum quid, in quantum scilicet et in aliquo participant quadam, quæ ad statum religionis pertinent.* Imò significat vltimus Soto, milites hos, cum quibus dispensatum est, vt possint vxores ducere, non solum post hanc dispensationem, verum etiam ante illam, quando inhabiles erant ad matrimonium, non fuisse verè religiosos: arguens enim, quia si ante hoc priuilegium matrimonium contrahere tentarent, nihil facerent, quod non aliunde emanare videretur, nisi à ratione religionis: Respondet, non inde prouenire quod sit vera religio, sed ex Pontificis statuto. Vnde etiam concludit, non solum modò, verum etiam antea, per professionem huius militiæ

non dissolui matrimonium præcedens ratum, & non consummatum: quod etiam de militibus S. Ioannis affirmat in 4. vbi supra. Quamuis fateatur, quod certum est, eos nunc esse inhabiles ad matrimonium: sentiens etiam illos non esse inhabiles ex vi voti, seu veritatis religionis, sed ex statuto Papæ: & ideo subiungit ibidem, posse Pontificem cum his dispensare vt ducant vxores, salua eorum religione, licet non esset (inquit) ita honestum & condecens: quæ omnia ferè sequitur Sarmiento supra.

In quo non loquitur Soto consequenter, nam in priori loco lib. 7. de Institut. concedit hos milites Sancti Ioannis esse propriè religiosos, quia pro suo instituto (ait) *conuentum habent, & obedientia spectant, neque matrimonium contrahunt.* At in altero loco 4. ait, non contrahere matrimonium, solum ex statuto Papæ, non ex proprietate religionis: & in alijs religiis militibus censet id non fuisse antea sufficiens, vt essent veri religiosi, cum tamen in reliquis pares essent, nam etiam habent obedientia specimen, & antea maius habebant. ex sua etiam institutione conuentum habent, quantum hoc ad veritatem religiosi status necessarium non sit. Aliam etiam repugnantiam in dictis eius inuenio, nam apertè sentit, hæc vota omnium horum militum, etiam S. Ioannis, per se esse simplicia, & solum habere, vel habuisse illum effectum inhabilitandi ad matrimonium ex statuto Pontificis, sicut votum ordinis sacri: alijs verò locis ipse contendit ad veritatem religionis necessarium esse votum natura esse sua solenne, id est, vi sua, absque constitutione Ecclesiæ impediens, ac dirimens matrimonium, quomodo ergo cum his stat, vt milites Sancti Ioannis sint veri religiosi? Denique in eo etiam non sibi constat, quod ait, non esse ita honestum, & condecens cum his, sicut cum alijs militibus dispensare, vt matrimonium possint contrahere: nam si votum eorum est eiusdem rationis, & in alijs fuit decens, & expediens, vt in lib. de iustitia ipse docet, cur non erit in his? tam enim est obseruatu difficilis castitas ab his, sicut ab alijs; & in eisdem periculis versantur, & eodem modo laute viuunt. Est ergo de omnibus eadem ratio, si Papa velit sua potestate vt, de facto verò fortasse non est inuenta tanta necessitas in militibus sancti Ioannis: & præsertim, quia impensius suæ professioni, & militiæ vacant, & maiorem quandam rationem ordinis, & obedientiæ retinent.

De militibus ergo sancti Ioannis, pro constanti supponimus, esse veros religiosos ex vi institutionis suæ. Ita sentiunt omnes Doctores citandi, & Soto non negat. Et probatur, quia possibilis est religio vera & militaris, vt supra ostensum est; sed in hoc instituto inuenitur quidquid ad veritatem talis religionis desiderari potest; ergo. Patet minor, quia in primis habent integrum votum castitatis, vt supponitur, vota autem paupertatis, & obedientiæ non habent certam mensuram necessariam ad veritatem status religiosi, sed satis est quod sint secundum aliquam regulam approbatam, qualis est illa religio. Præsertim, quia quoad paupertatem re vera sunt incapaces dominij, & omnis vsus, seu dispositionis eius, sine superiorum facultate: quod autem in hac maiorem aliquem latitudinem habeant, spectare potest ad minorem rigorem, non ad tollendam substantiam religionis. Eademque ratio est de obedientia, præsertim cum ex vi instituti teneantur ad obediendum in re satis ardua, & difficili, qualis est aggredi quæcunque pericula belli propter fidei defensionem.

Quod

IV.

V.

1. Assertio pro militibus;

VI.

Quod autem Soto ait, impedimentum contrahendi matrimonium in his religionis esse tantum ex statuto Ecclesie, & non ex vi religionis: primum nihil obstat veritati status religionis, nam hoc commune est omnibus religionis professis, ut ex sententia Bonifacii, & Gregorij Pontificum, & ratione tomo præced. ostendi. Deinde, voluntariè videtur hoc dictum, in hoc genere professionis, seu religionis, magis quam in aliis: nec ab ipso Soto differentia hæc aliqua ratione probatur, aut declaratur. Cur enim in alijs religionibus inhabilitas hæc intrinsecè oritur ex natura talis professionis, & in hac non, nisi ex statuto Ecclesie? Aut enim ex sola ratione generali, quia militaris religio est, vel ex aliqua speciali: primum dici non potest, alias nulla militaris religio posset esse vera religio, quia ipse Soto putat, illam solam esse veram religionem, quæ vi sua hæc asserit inhabilitatem; consequens autem falsum esse ostensum est cap. præced. Secundum etiam excogitari non potest, quæ enim specialis ratio fingi potest necessaria ad hunc effectum, quæ in religione militari inueniri possit, & in hac non inueniatur? Denique ipse ait, hunc effectum sequi ex traditione, per quam efficitur religiosus, quasi seruus religionis, sed hæc traditio inuenitur in his religionibus, alioqui religiosi non sunt, quod ipse Soto alibi dicere non audeat. Igitur si in alijs religionibus illa inhabilitas sequitur ex natura votorum, & professionis, etiam in hac: vel quod verius est, sicut in alijs, ita etiam in hac solennitas illa est ex constitutione Ecclesie, quod ad veritatem, & proprietatem religionis nihil refert. Quare falsum est etiam quod Soto ait, per professionem in hac religione non dari matrimonium ratum, non consummatum, oppositum enim in citato tomo ostendimus. Denique non video qua consequentia, aut ratione Soto admittat Pontificem posse in hac professione dispensare, cum de cæteris religionibus non militariibus id neget, de quo etiam infra dicendum est. Quæ ferè omnia attingit & confirmat Nauarrus consil. 2. de conuersione coniugat. quod incipit, *Quidam nobilis*.

VII.
Consequentiæ
ex assertione
nō.

Hinc concluditur, omnes religiones militares, quæ à prima sua institutione cum integro voto castitatis, ac reliquis institutis fuerint, quandiu in illo statu, & integritate permanserint, veras ac proprias religiones fuisse: nam rationes factæ de religione sancti Ioannis, prout nunc est, idem de cæteris probant, quoad illum statum, & tempus, pro quo durauit.

An etiam ordines militares, qui castitatem tantum coniugalem vouent, sint proprie religiones.

VIII.
Non videri
veros reli-
giosos.

Difficultas verò superest de his, quæ vel à principio solum castitatem coniugalem pro militibus professæ sunt; prout de militibus sancti Iacobi refertur: vel per relaxationem à Pontifice concessam ad eum statum defecerunt, nam iam perinde se habent ac si à principio ita essent institutæ; quia iam re vera nihil amplius vouent, aut profitentur, & ita remissio illa non est tantum in usu; sed in ipso statu, & ideo videtur transiisse à statu religioso, ad non religiosum, seu solum secundum quid religiosum.

IX.
Opinio Nauarrus
affir-
eos esse vere
religiosos.

Nihilominus communis opinio est, hos milites etiam nunc esse veros religiosos, simpliciter, & absolute. ita tenet Nauar. consil. 11. de regular. quod incipit, *Quidam eruditissimus*, ubi ad hoc confirmandum asserit communem sententiam asserentem contra D. Thomam, Pontificem posse dispensare cum religioso ut uxorem ducat: sed illa sententia, ut ego

opinor, nihil ad rem præsentem facit, nam illa non asserit posse fieri per dispensationem, ut religiosus manens religiosus ducat uxorem, licet, & valde, sed ut definat esse religiosus, & ita possit id facere. Nec rectè dici mihi videtur, statum hunc esse religiosum, cum perpetua (ut sic dicam) dispensatione; sed cum li institutione, quæ iam non requirat dispensationem, & ideo dixi num. præced. perinde esse hanc rem considerandam, ac si à principio religio ita esset instituta. Asserit etiam ibi Nauarrus ad hoc declarandum, solennitatem voti iure Ecclesie, & non diuino esse adiunctam professioni religioso. Sed hoc etiam non existimo ad rem facere, nam licet inhabilitas ad matrimonium sit ab Ecclesia ad hæc, tamen votum integrum castitatis, & obligatio ad non nubendum à Christo tradita sunt, & sub consilio posita cum statu religioso: punctum ergo difficultatis est, an tale votum, integrè saltem obligans, sit de essentia status religiosi absolute dicti. Nam quod Nauarrus ibidem subiungit, sicut solennitas voti fuit ex institutione Ecclesie, ita etiam ex eiusdem voluntate, & institutione pædere, quod ad religiosum statum requiratur votum integrum castitatis, vel parziale sufficiat, non est æquè certum, nec eiusdem rationis. Nam solennitas illa, quæ constituit in inhabilitate ad matrimonium, intrinsecè non est necessaria ad perfectionem, licet deferuat ad occasiones temptationum magis tollendas: & non est res consistens in voluntate hominis, sed in extrinseca lege; at quod votum castitatis sit integrum, vel coniugale tantum, multum videtur ad perfectionem pertinere intrinsecè, & natura sua: & ideo non videtur simile, quod possit Ecclesia statum perfectionis approbare sine solennitate voti, vel etiam sine integritate.

Eandem nihilominus sententiam docuit idem Nauarrus statim consil. 12. & latius in tit. de Redi-
tibus Ecclesie. q. 1. monit. 55. & 56. & q. 3. monit. 27.
& sequentibus. quibus locis late contra Sarmiento-
& sequentibus. quibus locis late contra Sarmiento-
rem hanc disputat. Eandem sententiam compro-
bat Martinus Ayala in Compendio, & declaratio-
ne ordinis sancti Iacobi, cap. 1. & 2. Breuius eam
attingit Couarr. in Epit. 4. p. 2. cap. 3. §. 1. num. 18. ubi
allegat Fortunium Garciam in quodam consilio
pro ordine sancti Iacobi: late Michael Medina lib.
4. de Sac. hominum continen. controuer. 7. ca. 38.
Pro eadem sententia refert alios; & præsertim va-
rios Doctores Hispania, qui ei subscripserunt, Di-
dacus Morta, in speciali opere de hac re lib. 2. cap. 1.
& 2.

Fundamentum huius sententiæ partim authori-
tate nititur, partim ratione. Primo ergo ad hoc af-
feruntur Bullæ Pontificiæ, à quibus hæc militiæ ap-
probate sunt, ut ordines regulares, ac religiones, & eorum
ita in eis sepius nominantur. Has late, & erudite, Bol-
tè adducit Didacus Morta in 1. lib. illius operis, & in 1. lib.
lib. 2. earum verba doctè expendit, & ideo pauca
hic attingam. Solum aduerto in eis nunquam ex-
presse, directe, & quasi ex instituto tractari, an talis
sit vera religio, necne; sed solum sub nomine reli-
gionis sepius significari, & de illa tanquam de Ec-
clesiastico quodam gradu tractari, ac denique ex
dem formulis loquendi, religionem professionem,
habitu, fraternitatem, obedientiam, & cetera li-
milia, huic statui, ac alijs religionibus attribui. Sic
Alexander III. in principio suæ Bullæ, in Ecclesiasti-
co gradu: bus (ait) generationes iustorum per tempora sua suc-
cedunt: iudicans statum illum ad gradum Ecclesiasti-
cos pertinere: & infra, in habitu, & conuersatione reli-
gionis, sub viuis magistris statuerunt obedientiam commeteri:
& infra, A Sede Apostolica requisisti, ut vos tanquam pa-
culi uos filios in defensionem vestram, & locum, in quo caput
ordinis factum fuerit, in ius, & proprietatem sanctæ Romanæ
Ecclesie suscipere deberemus: & infra, Ordinem vestrum ad-
hibet.

obsequio Apostolica confirmantes, &c. & infra, Inter ea, quae in professione vestra ordine statutum est observari, primum est, ut sub vniuersi magistris obedientia, in communi humilitate absq; discordia, sine proprio viueret delectis. Et statim adducit exemplum primitiae Ecclesiae, quod, ut sancti docent, omnes religiones imitatae sunt; & statim adiungit votum continentiae coniugalitatis. Et infra prohibet post factam professionem redire ad seculum, vel ad alium ordinem transire sine magistri licentia: & infra. Declarat, has personas frui privilegio canonis. Similia verba reperiuntur multa in alijs bullis, quarum fragmenta praedictus auctor refert, quae omittit, quia eiuſdem rationis sunt.

XII. Ex fragmento autem regulae haec adnotanda censui. Primum refertur ibid. n. 17. & 18. longam disputationem Archiepiscoporum, & Episcoporum circa illum ordinem factam fuisse. Quod (dicitur ibi) cum magno gaudio, & celebritate, ordinem sanctum, & confirmatione dignum acceptum, atq; ita Summum Pontificem illum confirmasse. Numero autem 21. ponuntur tria vota, quae ab his militibus emittuntur, & subditur statim n. 22. Praeſcripta autem tria, ut vera, & perfecta ita complemantur, sunt instituta. Quibus verbis aperte significatur, hunc esse statum perfectionis: ne autem quis dicat sermonem esse de substantiali tantum perfectione charitatis, subditur statim, Cuiusmodi perfectio charitatis foras omnem abiciat timorem, & praedictas vires, pro exaltatione Christiana fidei, & fratrum defensione personas, & res vniuersas diuersis periculis, & malis indifferenter exponant: Deum tota mente, & totis viribus, & proximum sicut seipsum diligere conprobandum. Constat enim hanc charitatis perfectionem, quae foras mittit timorem, & quae ita omnia contemnit propter Deum, non esse communem, sed excellentem, ac religiosam. Denique in discursu illius regulae multa traduntur, quae, si seruentur, magnam quidem perfectionem afferent, & sine profectu in perfectione seruari non possunt: ergo signum est professionem illius regulae esse statum perfectionis, quia & modus viuendi stabilis est, & a Pontifice probatur, ac votis firmatus, & ad perfectionem ducit, cum ergo non sit status Episcopalis, erit religiosus, quia non est alius status perfectionis.

XIII. Atq; hinc tandem manifesta relinquitur fundamentalis ratio pro hac sententia, nam hic ordo est verus status perfectionis, ergo est verus status religionis, ergo eius membra sunt veri religiosi. Prima consequentia probata iam est, & secunda est per se nota, quia verus status religionis non est nisi in singulis personis. Antecedens autem probatum est ex verbis regulae: & declaratur amplius, quia hic status non est vitae ordinarius, & communis obseruandorum praepceptorum, sed etiam subleuatur ad obseruanda consilia, non vtrunque, sed cum vera traditione totius hominis, totiusq; vitae eius ad obsequium Dei, & in actu satis difficili, qualis est vitam pro defensione honoris, & Ecclesiae eius tot periculis, ac laboribus exponere. Ac denique cum obligatione perpetua ad illa tria magna consilia, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiae, quatenus ad illum finem accommodata sunt, & sufficiunt, ergo est status perfectionis.

XIV. Quia vero in his votis, & praesertim castitatis opposita opinio num. 8. maxime haeret, amplius in hoc puncto explicanda est dicta ratio. Ponderanda ergo sunt illa vltima verba in fine praecedentis num. posita, quatenus ad talem finem accommodata sunt, & sufficiunt. Quia, ut recte Nauarr. Coarr. & alij aduertunt, non est de ratione status religiosi in communi sumpti, ut summam paupertatem, vel obedientiam profiteatur, alioqui vix vlla esset vera religio: & saltem haec religiones, de quibus agimus, etiam quoad illam partem, quae ex clericis

constant, non essent verae religiones, quod nullus audebit concedere: sequela autem patet, quia etiam illi non profitentur summam paupertatem, vel obedientiam, sed iuxta suam regulam. Ergo vnaquaeque religio determinat sibi certum modum, & mensuram circa materiam horum votorum: haec autem non potest melius aliunde sumi, quam ex fine religionis: quia omnes res morales ex fine fortuntur media, & speciem, modum, & formam, haec autem vota sunt media ad perfectionem, unde sicut perfectio in tali religione, quaeritur determinate in tali actione, quae est scopus proprius illius religionis, ita etiam vota & eorum materiae debent illi accommodari. Cum ergo haec religiones, etiam quoad milites, haec vota usurpent, cum debita mensura, ac modo respectu sui finis, & finis alias sit sufficiens ad perfectionem, ut in c. 3. probatum est, nihil illis deesse potest ad veritatem religionis.

At enim dicit aliquis rationem hanc optime satisfacere pro voto paupertatis, & obedientiae: de quibus perfectio nulla potest esse ratio dubitandi, si de institutione, non de usu loquantur, vt loquimur. Pro voto autem castitatis, non videri satisfacere: nam inter hoc votum, & reliqua est notanda differentia, quod materia castitatis non videtur recipere moderationem, seu diuisionem, nam tota materia eius, quae est contra matrimonium, non est consilij, sed praepcepti, solum continentia a matrimonio, & usu eius est in consilio tantum: & ideo, si quis vouet castitatem, quae est in consilio, necessario vouet totam castitatem, vel saltem tenetur seruare totam castitatem, quia ex tali voto tenetur non consummare matrimonium, & consequenter vel ex eodem voto, vel saltem ex naturali iure tenetur omnino castus esse: si autem non vouet castitatem quoad abstinentiam a matrimonij copula, non amplectitur consilium castitatis, nam castitas coniugalitatis non est in consilio, sed in praepcepto. Cum ergo ad statum perfectionis necessarium sit vouere castitatem, quae est in consilio, non potest diuidi hoc votum ex parte materiae, ita vt ad perfectionem sufficiat. Quod non est in alijs duobus, quia potest quis vouere paupertatem, & obedientiam quatenus in consilio sunt, & tamen non vouere omnia, quae in ea materia sunt in consilio, quia non est necessarium ad perfectionem sequi omnia consilia.

Explicanda ergo sunt tria: primum quomodo castitas coniugalitatis accommodata sit huic instituto. Secundum, quomodo sufficiens ad statum religiosum. Tertium, quomodo tale votum sit de materia consilij. Primum in regula & bullis citatis insinuat, & ex ipso fine, & actionibus ad illum necessarijs non obscure intelligitur. Cum enim finis illius instituti sit, agere iustum bellum pro fidei defensione, non potest natura sua non esse multis periculis humanis expositus, considerata hominis fragilitate. Quia necesse est, vt inter frequentes occasiones milites versentur: item necessarium est ad conferuandas corporis vires, pro laboribus belli sustinendis, illud abundantius reficere, & robustius reddere, quod vix potest fieri, quin simul aculei carnis, & sensualitatis augeantur. Deinde pro ratione status, & muneris, haec persona non possunt in claustris viuere, nec ordinari, & ex regula asperioribus vestibus uti, nec denique applicare alia media ad castitatem seruandam moraliter necessaria. Quia ergo status religiosus ita debet ad opera perfectionis in ordine ad aliquem finem obligare, vt non implicet homines periculis peccandi: ideo considerata ratione illius finis, & status, castitas coniugalitatis videtur accommodatissima.

Deinde erit talis castitas sufficiens, si fini illius

XV. Pradiſtans ratione non videtur concludere quod ad votum castitatis.

XVI. Tria explicanda pro obedientia proxima.

XVII.

XVII. reli-

religionis, seu instituti per eam satisfiat. Quod ergo satisfiat, sic patet. quia finis illius instituti non est contemplari, nec contemplata alijs tradere, nec spiritualibus ac internis exercitijs impensius vacare, ad quos fines necessaria est perfecta custodia castitatis. Et de his loquebatur Paulus, cum dicebat, *qui sine vxore est, solutius est quæ Domini sunt, qui autem cum vxore est, solutius est quæ sunt mundi*: quia illa sollicitudo re vera impedit prædictos fines spirituales, & consequenter perfectionem status, qui ad illos ordinatur. At horum militum status ordinatur ad seruendum Deo in actib. externis, & re militari, ad quem finem non est absolute necessaria castitas, quæ excludat coniugium: nam licet quis vxorem habeat, potest cum tota perfectione necessaria debitis temporibus militia vacare: ergo ad talem statum sufficiens esse potest votum castitatis coniugalis.

XVIII.

Primus modus explicandi parum sufficiens.

Secundus modus explicandi.

Quod denique hoc votum aliquo modo sufficiat, vt consilium castitatis in tali statu aliquo modo seruari dicatur, explicari potest. Primo, quia offerre Deo, & voto consecrare castitatem aliquo necessarium est; sed hoc non videtur satis, quia illud non est proficere castitatem, quæ sit in consilio, sed solum est facere opus consilij in vouendo. Secundo ergo explicatur, quia ex vi voti castitatis tenetur hic religiosus abstinere ab vxore, quæ est materia consilij castitatis, quia, secluso voto, abstinere à tali vltu, non esset præceptum. Assumptum patet, quia hi milites tenentur multis temporibus separari ab vxoribus, vt militia interfint, & vxores etiam hoc patienter ferre, de quo debent à principio admoneri ante matrimonium, si veri iam religiosi sunt, vel postea quando consentiunt vt religiosi fiant. Quæ explicatio non displiceret, si sufficiens probaretur hanc obligationem nasci in his militibus ex voto castitatis: at hoc facile negabitur, sed nasci dicitur ex voto obedientiæ, vel ex regula. Et potest hoc suaderi, quia licet hi milites aliquando fortè peccent non eundo ad bellum contra obedientiam, aut contra iustitiam, si tenentur ratione stipendij, vel commendæ adire: non tamen peccabunt contra votum castitatis, etiam si illo tempore suis vxoribus vtantur: ergo signum est non obligari ad eundem in bellum ex voto castitatis. Antecedens patet ex bullis, & instituto ipsorum: quia solum vouent castitatem coniugalem, vt per se patet: ergo non est contra votum. Imò licet militiam debito tempore omittant, ob amorem vxoris, vel ob nimiam libidinem, aut affectum rei vxoriæ, licet peccent contra iustitiam, vel obedientiam, ratione actus præcepti, à quo impediuntur, non tamen videntur peccare contra castitatem coniugalem, & consequenter nec contra votum.

XIX.

Sed nihilominus probabile mihi est, eos peccare contra castitatis votum, saltem quando debitam militiam omittunt ex affectu ad rem vxoriam, quia iam tunc ille affectus in tali persona non solum est contra iustitiam, vel obedientiam, sed est contra castitatem, quia est intemperatus affectus libidinis, quia licet de se mala non sit, ex indebito modo potest affectus eius esse malus; & quamuis videatur illa malitia consistere in hoc, quod est causa alterius mali, seu omissionis: tamen non solum est malus ille affectus, quia causa est, sed etiam quia in se inordinatus est: non enim ideo est inordinatus quia est causa, sed quia est inordinatus ideo est causa: effectus ergo non confert, sed indicat malitiam: quæ in illo affectu non est alia nisi intemperantiæ contra castitatem: ergo actus libidinis ex illo affectu procedens, etiam si sit cum propria vxore, contra castitatem est, quia in illa delectatione vltimus finis constituitur: ergo eadem ratione est contra votum castitatis talis personæ; quia votum castitatis con-

iugalis, licet non prohibeat vsum castum propriæ vxoris, impedit nihilominus omnem vsum intemperatum illius, sic enim omnis vltus vxoris propriæ, vel contra debitum ordinem, aut modum, aut propter solam voluptatem, est contra votum castitatis coniugalis, licet sit magis, vel minus graue peccatum pro ratione materiæ. Quocirca licet votum castitatis coniugalis in alijs personis non habentibus talem statum, non inducat talem obligationem, quia in eis talis affectus non esset malus, nec nimius, in persona nihilominus, quæ illum statum, per tale votum simul cum alijs proficetur, vltus ille est castitati contrarius: atque ita necesse est, vt votum solius castitatis coniugalis in tali statu factum, aliquam continentiam comprehendat, quæ simpliciter sit in consilio, & non in præcepto.

Potest etiam hoc alio exemplo, seu actu declarari; quia verissimum est, obligari hos milites ex vi suæ professionis ad ita moderandam rem vxoriam, vt per illam non extenuentur viribus, libi ad militiam necessarijs. Nam cum ad eum finem primario proficteantur, & hæc media ab eis assumantur, & promittantur, vt necessaria moraliter ad illum finem consequendum, videntur professi, sicut ex voto obedientiæ obligantur ad obedientiam illi fini necessariam, & cum proportionem ad paupertatem, ita etiam obligari ad castitatem coniugalem, quæ continentiam illi fini necessariam præferbat. Igitur ex hoc etiam capite nimius vxoris vltus poterit in tali persona esse malus, & voto contrarius, qui alias in persona omnino libera non esset peccatum. Vnde in eadem regula Sancti Iacobi cap. 9. alias 25. dicitur, milites non debere vt abstinere, & afflictionibus corporis, quæ vires ad militiam necessarias debilitent: ideoque in his rebus obedientiam esse Magistro: ergo multo magis in alia materia requirit moderationem. Et sicut ibi obedientiam, ita hic vult regulam esse castitatis obseruationem. Neque nunc contendo, an tale peccatum mortale sit, vel veniale: nam licet sit contra votum, poterit interdum esse veniale, quia inordinatio illa in ordine ad castitatem, videri potest materia leuis: id quod parum refert, satis enim est ad statum perfectionis, quod ille obligetur ad seruandam continentiam, quantum materia est capax in tali actu, vel opportunitate. Vnde licet hæc personæ voueant simpliciter castitatem coniugalem, tamen proportionate tali personæ, ac statui: quæ castitas non solum includit abstinentiam ab omni vago concubitu, & ab omni turpi delectatione ad illum pertinentem: sed etiam debitam moderationem in vltu propriæ vxoris, conuenienter ad finem talis status. Denique huc etiam spectare videtur, quod in dicta regula cap. 13. alias 32. prohibetur hi milites ad vxores accedere, cum ieiunauerint, & in solennitatibus Sanctæ Mariæ, Sancti Iohannis Baptiste, Apostolorum, & in alijs maioribus festiuitatibus, & vigilijs earum. Et in Bulla Alexandri III. de confirmatione illius ordinis, ante medium, significatur, non debere hos milites suscipere vxores sine licentia Magistrum; maxime si ad secundas nuptias, mortuis prioribus, transire voluerint. Hæc autem omnia indicant in hoc statu seruandam esse, saltem secundum regulam, aliquam castitatem, quæ non est in præcepto, sed in consilio: quam totam verisimile est sub voto comprehendi, quia vouent seruare etiam vota iuxta talem regulam.

Atque hæc quidem omnia probabiliter declarant materiam talis voti, tamen ne scrupulos, aut laqueos iniciam, non existimo certum, nec necessarium, has circumstantias castitatis, quas explicui, licet pertineant ad perfectionem, & ad regulam, & conuenientem modum illius religionis, cadere sub proprium

proprium votum castitatis, ita ut in eis peccare sit propriè sacrilegium, aut maius peccatum, quàm sit illud, ad quod obligat talis regula; quia coniecturæ adductæ, licet sint congruentes, tamen non cogunt, ut asseramus illam esse materiam talis voti, sicut multa seruantur ex regula in aliqua religione, quæ ad perfectionem paupertatis pertinent, & tamen non statim sunt materia voti paupertatis, ut vilioribus pannis uti, vel quid simile, ita ergo in illis omnibus dici potest. Quamvis autem hoc admittatur, nihilominus ad statum religiosum censetur sufficiens, castitas necessaria ad salutem ex voto seruare, maiorem verò aliquam ex regula, & generali obligatione tendendi ad statum perfectionis, quæ quis professus est, & si illa obligatio non sit ex voto, nec etiã fortasse sub culpa mortali.

Ex his, quæ de castitate diximus, facile erit de paupertate cum proportionem rationari. Constat enim statum illum, qui secum admittit coniugium, non posse exactum, vel magnum usum paupertatis secum compati. Quia necesse est, ut vxoratus suam habeat familiam, cui prouideat, morale etiam est ut filios habeat, quibus thesaurizare debeat, ergo necesse est, ut professio paupertatis tali statui accommodata hæc non prohibeat: nõ ergo potest esse nimium stricta. Item non potest esse tanta, quæ excludit omnem sollicitudinem, & curam acquirendi temporalia bona, quia aliquis cura huiusmodi intrinseca est statui matrimonij, moraliter loquendo. Quocirca licet in regulis horum ordinum dicatur non habere proprium, & hoc vouere: nihilominus illud lato modo illi statui accommodato intelligendum est. Quia nimirum non habent dominium omnino liberum quoad omnem usum, sed dependentem à voluntate, & licentia suæ religionis: habent tamen usum illarum rerum ita firmum, ut nõ possit iure etiam ab ipsa religione auferri, nisi in casibus certis, ac definitis in ea, nec etiam possint filij talium militum hereditate paterna priuari, & alia huiusmodi, quæ vel sufficiunt ad dominium, licet impeditum aliquo modo, sicut est dominium maioratum, vel certè moraliter illi æquiualeat.

Quod autem huiusmodi paupertas sufficere possit ad aliquem statum religiosum, eodem discursu ostendi potest, quo de castitate factum est. Quod hic facilius est, ut Couarr. supra notauit, quia paupertas maiorem habet latitudinem, & adhuc in perfectionibus non est æqualis. Ergo ex se non est definitus certus modus paupertatis ad verum statum religiosum, ergo ex fine definitiendus est. Nã in omni religione dicatur homines Deo, ad eius speciale obsequium, secundum aliquem finem, qui ad perfectionem sufficiat: unde paupertas illa, quæ sufficiat ad talem finem exactè consequendum, erit etiam sufficiens ad verum statum religiosum in tali specie, & modo perfectionis. In hoc autem statu, ad finem eius, hic modus paupertatis sufficiens est, quia licet aliquam sollicitudinem temporalium bonorum habeat adiunctam, non tamen tantam, quæ impediatur debitum modum tendendi in talem finem. In aliis autem religionibus, quarum finis est spiritualibus exercitiis, vel diuinæ contemplationi impensus vacare, necessaria est maior paupertas, quæ omnem sollicitudinem temporalium bonorum auferat, quatum humana infirmitas, ac necessitas patitur, & in superioribus declaratum est, at verò in hoc ordine religionum, quæ ad externa opera vite actiue, & præsertim ad militiam ordinantur, nõ est cur requiratur tam stricta paupertas. Sufficiet ergo illa, quæ iuxta conditionem, & modum talis status excludat superflua, & tollat curam, & sollicitudinem tali fini repugnantem, qualis est illa, quæ descripta est.

Tandem hinc multò facilius cõcluditur, in hoc statu non deesse verum obedientie votum ad statum Franc. Suar. de statu relig. Tom. IV.

perfectionis sufficiens: imò si attentè bullæ, & regulæ horum ordinum legantur, inuenientur non parum perfectionis in hac parte profiteri, quantum est ex vi instituti, quicquid sit de usu, vel dispensationibus, quibus se ab actuali exercitio obedientiæ eximunt: hoc enim non minuit veritatem, & proprietatem status religiosi, licet perfectionem personarum possit minuire. Et ad eundem modum de aliis obseruantis, & regulis discurrendum est. Ergo consideratis omnibus, nihil deesse videtur huic statui, quominus propriè, & verè religiosus censendus sit.

Non desunt tamen, qui has sententias in concordiam redigere volentes, distinctione vtantur, dicentes, statum religiosum posse & latè, & strictè sumi, ut est communis distinctio Iuristarum in Rubrica de Regularib. & Summularum, verb. Religio. Atque priori modo, hos milites esse religiosos, eorumque statum verè religiosum: posteriori autem modo nõ esse religiosos, nisi secundum quid, & hoc putant significasse D. Thomam in loco superius citato in n. 3. Ne autem per hanc distinctionem tota quæstio reuocetur ad usum terminorum, necesse est interrogare ab his Doctoribus, quid per religiosum lato sumptum intelligant? Nã si sub ea voce omnes personas comprehendant, quæ speciali modo diuino obsequio obligatæ sunt, & non solum præceptorum, sed etiam consiliorum viam profitentur (sic enim sæpe vox illa religiosus, etiam in iure accipi solet) parum profectò his personis tribuunt, idque nec Soto, nec Sarmiento, vel alij negarent: sed id satis non videtur ad ea omnia, quæ Pontifices in suis bullis significant, cum proprietate intelligenda. Si verò aliquid amplius his personis, quod ad proprietatem status religiosi pertineat, attribuant, quid est cur eos lato modo religiosos, & non stricto, sicut alios appellent? Deinde interrogo, an in illo lato modo includatur analogia, & tanta diminutio, ut nõ simpliciter, sed tantum cum addito, & secundum quid, hi dicendi sint religiosi, nam contra videntur procedere omnia adducta: si verò vniuocè, & simpliciter tales sunt, non oportet ambiguitatem media illa distinctione introducere.

Igitur absolucè asserendum censemus, hos milites quoad statum esse propriè religiosos, quamuis quoad usum, & obseruantiam reuera non viuant simpliciter religiosi, sed valde secundum quid: hoc enim negare non possumus, nisi adultores videri velimus. Ut autem distinctius constet quid per verba illa esse scilicet religiosos propriè quoad statum, non ita tamen quoad usum, significetur, addimus. In primis ex illo principio (quod scilicet habeant statum simpliciter religiosum) haberi, has personas esse Ecclesiasticas, simpliciter loquendo, & gaudere priuilegio canonis, & fori, ita enim in prædictis bullis expresse dicitur. Et patet, quia specialiter sunt assumptæ sub Summi Pontificis protectione, tanquam personæ specialiter diuino cultui dicatæ. Deinde religiosorum appellatione in iure veniunt, simpliciter loquendo, præsertim quoad fauores, & gratias: tum quia in suis Pontificiis bullis ita simpliciter appellantur: tum etiam, quia censentur habere in Ecclesia proprium, & specialem statum Ecclesiasticum, & non secularem, nec clericalem, ergo religiosum.

Dices, ergo talis status venit in iure sub nomine regulæ, aut religionis approbatæ; consequens videtur falsum, alias eius personæ comprehenderentur sub e. vnico, de voto in 6. dicente, votum castitatis solennizari per professionem factam in religione approbata. Item comprehenderentur sub decreto Concilij Tridentini sess. 25. c. 15. de Regularib. quod annos decimum sextum ætatis completum, & integrum annum probationis requirit ad valorem professionis. Respondeo, concedendo primam, & secundam illationem, hoc enim probat testimonia

Dispositur
denique de
obediensia.

XXV.
Constitutio
Seruatur
opinionis
restituatur.

XXVI.
Vera decisio
construatur
sic.

XXVII.
Obicitur à
triplici ab-
surdò.

Primum ab-
surdum nul-
lum esse.
Ponti-

B b

XXIII.
Dispositur
non ratio
propter ra-
tionem pa-
upertatis.

XXIII.
Dispositur
non ratio
propter ra-
tionem pa-
upertatis.

XXIV.

*Ordo mili-
tari institui
necesse est
que sedis A-
post.*

Pontificum, quæ de approbatione horum ordinum adducta sunt. Confirmari etiam potest ex c. ult. de Relig. dom. & c. i. eodem tit. in 6. ubi prohibetur omnis professio facta in religione non approbata per Sedem Apostolicam; sed professio in his ordinibus valida est, & consentanea illis decretis: ergo re verà hi ordines comprehenduntur ibi sub religionibus approbatis. Vnde è contrario non dubito, quin, si aliqui intenterent novam religionem militarem introducere sub specie religionis, & professionis, sine approbatione Papæ, graviter peccarent, & inciderent in penam excommunicationis latam in d. c. i. de Religiosis dom. in 6. etiam si non perfectiora vota emitteret, quam in his ordinibus modò emitantur, quia & verba, & ratio, & consequenter intentio Pontificum in illis textibus ad has religiones propriè, & meritò extenduntur. Cum enim agitur de multitudine, & varietate religionum, quæ est in Ecclesia, militares planè comprehenduntur: cum ergo ait Pontifex se velle ponere modum, & terminum huic multiplicationi religionum, has etià comprehendit: nam simpliciter, & generatim loquitur item non minor confusio, & perturbatio sequi potest in Ecclesia ex multiplicatione voluntaria religionum militarium, si absq; Apostolicæ Sedis approbatione fiat, quam ex aliis: imò eò possent sequi maiora pericula, quò talis religionis modus, minus austeritatis, & plus habet libertatis: ergo hæ religiones comprehenduntur sub illo decreto: atque adeo iniure sunt simpliciter religiones approbatæ.

*XXVIII.
Secundum
absur dum
non sequi.*

Prima verò illatio, quæ ex ipsa principali confessione subinferebatur, nò sequitur, nam licet votum castitatis horum militum sit emissum in religione approbata, non tamen est votum integræ castitatis, dictum autè c. vnicum de voto in 6. loquitur de voto integro castitatis, & ideo non sequitur votum horum militum esse solenne: itaque ex parte status, & approbationis nihil illi deesse ad solennitatem, de qua est sermo in illo textu, si alioqui ex parte intentionis materia esset sufficiens. Repugnat autem directè, votum esse de sola castitate coniugali, & esse solenne, quoad inducendū impedimentum irritans subsequens matrimonium. Et eadem ratione certum est, tale votum non esse solenne, quoad irritandum matrimonium antea contractū non consummatum: impossibile enim est matrimonij vinculum dissolui per votum, quod simul stare potest cum matrimonio postea subsequuto; ut infra in discursu de votis Societatis iterum dicam tract. 10. lib. 4. c. 1. & 2. Et in præseni esset valde absurdum, vinculum matrimonij dissolui per assumptionem status, quo perseverante, & durante in tota sua perfectione, posset contrahi matrimonium cum alia.

*XXIX.
Votum hoc
castitatis
quid parti-
cipet de so-
lennitate.*

Adverto tamen licet hoc votum non habeat solennitatem quoad prædictos effectus, nihilominus participare aliquid de voti solennitate quoad perpetuitatem absolutam, propter coniunctionem, quam habet cum vera traditione religiosa. propter quod solent à Nauarro, & aliis authoribus suprà n. 10. citatis, vota horum religiosorum solennia appellari. Vnde etiam habent, vt difficilius multo dispensari possint, quam vota merè simplicia: quia traditio ipsa ex suo genere, ac natura difficiliorem habet dispensationem, quam votum merè simplex, vt in superiori tomo tactum est. Hæc autem vota vel omnino, vel certè difficillimè possunt separari à tali traditione, & statu, argumento c. cum ad monasterium, in fin. de Regularibus, & ideo multò difficilius dispensari possunt, quam vota purè simplicia, quæ extra statum religiosum fiunt. Imò addo ex parte causæ difficilius posse dispensari, quam votum perfectè solenne, quia in hoc potest occurrere necessitas, & causa iustæ dispensationis, supposita potestate in il-

lo verò, etiam si potestas ex parte Pontificis non desit, vix potest causa sufficiens cogitari, quia cum hoc votum non impediatur matrimonium tam licitum quam validum, nulla communis, vel publicæ necessitas potest dare causam tali dispensationi, nam illi sufficienter per matrimonium succurritur: alia verò causa priuata, & occultæ, quæ excogitari possunt, ex fragilitate hominis, vel quid simile, nihil referre possunt, cum lex ipsa naturalis obliget ad superandam illam difficultatem, & alia remedia inquirenda. Vnde potius quando necessitas occurrerit dispensandi in proprio solenni voto integræ continentie, optimum consilium erit non omnino illum religiosum in non religiosum statum transferre, sed in alicuius militaris religionis statum cum castitate coniugali commutare, si aliquid speciale non occurrat, quod talem personam ad hunc statum inhabilem, aut minus idoneam reddat.

Vltima denique illatio, quæ fiebat ex Concilio Tridentino à Nauarro variis in locis, admittitur, scilicet, ad professionem faciendam in his religionibus militariibus, esse necessarium integrum probationis annum, & etatem sexdecim annorum: ita indicat in consil. 10. de Regularibus, quod incipit, cū Vincentius, n. 10 ad 3. agens enim de militibus Sancti Stephani, ait, in Rota declaratum esse, eos posse sua vota omittere infra annum probationis: ex quo aliqui inferebant, eos nò esse verè religiosos: iple autem responderet, illud esse in eis speciale, licet verè religiosi sint ex dispensatione Pontificum, qui post Concilium Tridentinum tale illius religionis statum confirmarunt. Vnde apertè intelligitur, in nolla religione militari, quam ipse veram religionem esse ubique defendit, posse professionem aliter fieri, quam servatis conditionibus Concilij Tridentini, nisi specialem dispensationem à Pontifice habeat. Et in consilio 12. quod incipit, Per dilationem, ait, hos religiosos milites, qui in monasterio habitum suscipiunt, & postea de licentia Magistri, vel aliorum legitimi Prælati, extra claustrum illum deferunt: per annum in illo probationem sufficienter implerè, quia dum versantur sub obedientia prælati, cum habitu, moraliter censentur in claustrum versari, quod ad probationem satis est: supponit ergo annum probationis esse his religiosi ad professionem necessariam. Præterea hoc expresse videtur affirmare in Consil. 9. de iis, quæ vi. incipit, Nobilis, ubi licet expressius loquatur de defectu gratis, tamen & factis clarè loquitur de vtroque, & plene est eadem ratio, quam ipse ibi expendit, quia nimirum Concilium æquè de vtraque conditione loquitur, & generalia valde habet verba, scilicet, In quacunque religione virorum, aut mulierum, & ita generaliter intelligendum est, etiam si non militet in omnibus eadem omnino ratio, & maximè addita distributione, quacumque, quæ magnam habet vim, vt ibi late expendit, adductis Doctoribus.

Quamvis hæc probabilem efficiant hæc partem nihilominus inter responsa Congregationis Cardinalium inuenio circa illa eadem verba, in quibusque religione, ita declaratum esse, illos decreta, & c. cumque regulari, non comprehenduntur, imò non, infra, Quicumque regulari, non comprehenduntur ordines regulares militares, sic etiam Rota decidit, ubi non ex privilegio, & dispensatione Papæ, sed ex vi ipsorum decretorum, significat Congregationem non comprehendere prædictam religionem. Hoc autem supposito, respondendum est, non ideo accipi ab illo decreto, quia religiones non sunt, nam oppositū in ipsa declaratione supponitur, sed quia decreta illa nec necessaria, nec accommodata sunt illis religionibus: & Concilium loquitur, esse de religionibus, quibus propter obedientiam, & rigorem talia decreta si non necessaria loquuntur esse autem generaliter, quia iuxta frequentem modum loquendi,

quendi, cum est sermo de religionibus, intelligitur esse sermo de his, maxime si subiecta materia id expostulat.

XXXII.

Et per hæc satisfactum existimo difficultatibus etiam in principio positis: probant enim religiones has, vel secundum præsentem statum & usum, parum habere (regulariter loquimur quoad milites) de exercitio perfectionis ac religionis, vel etiam secundum se, minorem quandam perfectionem religionis participare; non tamen probant secundum suam institutionem, & substantiam non esse veras religiones.

C A P V T V.

Verum conuenienter, & sufficienter diuidatur religio in contemplatiuam, & actiuam.

Diuisio hæc aliam supponit, quæ eadem habet membra, diuersum tamen diuisum, scilicet vitam, quæ in actiuam, & contemplatiuam diuidi solet: ex cuius diuisionis intelligentia pendet illa, quâ nunc tractamus, & ideo pauca de illa præmittenda sunt, plura enim legi poterunt apud D. Thom. 2. 2. à quæst. 179. vsque ad 182. inclusiue.

Explicatur diuisio vite in actiuam & contemplatiuam.

I.

Hæc diuisio quædam est, de fide, de spe, de charitate.

Primò ergo statuendum est, vitam hominis Christiani partim contemplatiuam esse, partim actiuam, & ita conuenienter in illa duo membra diuidi posse. Quam partitionem irridunt Lutherani, qui omnia confundunt, voluntque Christianos omnes eiusdem ordinis, status, & occupationis esse; sed contra eos sufficiunt dicta de statibus in genere, tom. præced. Veritas ergo hæc, quantum ad rem ipsam spectat, de fide certa est; quam aliqui colligere volunt ex illis verbis Pauli 2. ad Timoth. 2. Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat, cui se probauit. Et illud Matth. 6. Nemo potest duobus dominis seruire, & infra, Non potestis Deo seruire, & Mammonæ. Sed hæc loca magis conferunt ad probandum distinctionem status religiosi à seculari, quam ad distinctionem duplicis vite, actiue, & contemplatiue, quæ & in secularibus inuenitur, & maxime in ipsismet hominibus Deo specialiter dicatis, quibus omnibus, siue contemplationi, siue actioni vacent, commune esse debet, ut non seruiant Mammonæ, neque implicent se negotiis secularibus. Nam si hæc verba intelligantur de seruitio, & implicatione illicita, per ea verba distinguuntur iusti ab iniustis hominibus: non contemplatiui ab actiuis; si verò intelligantur de amore temporalium, & negotiatione in eorum lucris procurandis, licetis quidem, secularibus tamen ac temporalibus, sic distinguuntur homines sequentes perfectionem, vel obsequiis diuinis specialiter dicati, à communi Christianorum vita: nam qui diuitias immoderatas quarunt, & seingerunt negotiationibus humanis propter diuitias, vel honores, vel propter potentiam humanam acquirendam, non sunt apti ad perfectionem sectandam, non solum per vitam contemplatiuam, verum etiam nec per actiuam: inde ergo non rectè probatur illa distinctio.

II.

Suppositio prima pro ista diuisione.

Neque erit facile in Scriptura inuenire loca, in quibus ad litteram hæc distinctio tradatur: inuenimus tamen multa, in quibus utraque pars, seu membrum illius vite commendatur, tanquam ab alio distinctum: quod satis est ad illam diuisionem confirmandam. Ut autem hoc ostendamus, oportet supponere primò, nomine vite hic significari actum

Franc. Suar. de statu relig. Tom. I. V.

vite, seu illam rationem viuendi, quæ ad talem actum exercendum destinetur, ac tendat. Quod explicuit optimè D. Thom. dict. q. 179. art. 1. ex generali viuendum ratione, quæ in hoc consistit, quòd habeant principium sese mouendi, seu operandi in seipsis, nã inde actualis vita in ipsa operatione censetur consistere, & illa operatio, ad quam vnumquodque maxime tendit, dicitur vita eius. Secundo supponenda est distinctio illa vulgaris non solum Theologica, sed etiam metaphysica, contemplationis, seu speculationis, & praxis, seu actionis practice: hæc enim distinctio in præsentem accommodatur ad modos viuendi hominum, morales, studiosos, & rectos. Contemplatio enim in præsentem non sumitur pro cuiuscumque speculatione veritatis, sed illius, quæ ad Deum, eiusque cognitionem spectat; nec sumitur pro speculatione arida, & sterili, quæ nullum habet fructum circa voluntatem, & rectitudinem eius; sed pro illa, quæ ita subleuat mentem in Dei cognitionem, ut ei totam animam vniat. Actio verò sumitur propriè pro exteriori opera, & occupatione, non tamen pro quacumque seculari negotiatione; sed pro actione virtutis, præcipuè misericordie, quæ subleuandis proximorum miseriis, vel corporalibus, vel spiritualibus intendit.

III.

Probatur iam diuisio in vniuersa de fide.

Sic ergo explicatis nominibus, solet præcipuè colligi hæc diuisio ex celebri loco Lucæ 10. vbi Christus Magdalenam defendit dicens, *Optimam partem in vniuersa de elegit.* Vacabat enim Maria contemplationi verbo- rum Christi, eiusque dulcedine, & amore fruebatur, quod institutum Christus maxime commendauit. Dum verò eam approbat ut *optimam partem*, aliam insinuat esse partem, non malam, licet non æquè bonam, illam scilicet, cui Martha intendebat, Christo ministrando, eique necessaria preparando. Ita intellexerunt locum illum Patres Ecclesiæ, qui proinde dixerunt, in illis duabus sororibus has duas vitas esse significatas. Augustinus lib. 1. de consens. Euangel. cap. 5. & lib. 22. contra Faustum, c. 52. & sequentibus, & serm. 27. de verb. Dom. & tract. 127. in Ioan. Greg. lib. 5. in libros Regum, cap. 4. & homil. 14. in Ezech. circa medium, & lib. 6. Moral. cap. 26. & 28. alias 17. & 18. Hieronymus in cap. 3. Threnor. circa verba illa, *Bonum est viro, cum portauerit iugum ab adolescentia sua, sedebit solitarius, & racet, &c.* Per quæ etiam verba dicit, laudari vitam contemplatiuam, & condistingui ab actiua; quamuis ad actiuam pertinere dicat, omnem aliam viuendi rationem, præter monasticam & eremiticam: de quo postea videbimus. Idem Hieron. epist. 22. ad Eustoch. de Virginit. post medium, vbi vitam contemplatiuam virginibus sacris præcipuè commendat, illamque optimè describit. idem Basil. in constitut. monast. cap. 2. latè & optimè, & aliqua addit cap. 5. Est denique distinctio hæc apud alios Patres satis communis, quos in sequentibus referemus. Et ad confirmandam adduci possunt omnia loca Scripturæ, in quibus vel diuina contemplatio, vel proximorum beneficentia, & misericordia commendantur, nam priora contemplatiuam vitam, posteriora actiuam commendant. De priori dicitur Psal. 47. *Vacate, & videte, quia ego sum Dominus.* Ad Col. 1. *Sine intermissione orate.* 1. Cor. 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate: & Christus dixit Matth. 5. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt:* quod etiam in hac vita suo modo impleri Sancti interpretantur, sicut etiam dixit, Ioan. 14. *Hæc est vita æterna, ut cognoscamus te solum Deum verum, &c.* De posteriori dicitur Matth. 25. *Quod vni ex minimis istis fecistis, mihi fecistis, & cap. 5. Beati misericordes, &c. cum similibus.* Ex his ergo locis rectè colligimus, esse in nobis duplex genus operationis gratiæ, & sanctitatis, quæ vita supernaturalis est: vnũ